

"Suraxani" gəmisi - dünyada ilk tanker-muzey

I Reportaj

Pandemiya ilə əlaqədar uzun müddət qapalı qalan muzeylər artıq qapılardan biri "Suraxani" gəmi-muzeyidir. Hafta.az olaraq muzeyin fəaliyyəti və burada sərgilənən eksponatlarla tanış olmaq üçün üz tutduq sözügedən məkana... Vaxtilə Xəzərin mavi sularında üzən üzən "Suraxani" gəmisi dönyanın ilk tankeri "Zoroastr"-la əsaslı qoyulan Azərbaycanın dənizlər neftdəşmə tarixində mühüm rol oynayıb. Uzunluğu 123.5 metr, dəvdiyi isə 4 696 ton olan "Suraxani" tankeri Xəzər dənizində 1957-ci ildən istismara verilən "Mühəndis A.Puşkin" tipli gəmidən birdir.

Hazırda "Suraxani" gəmisi dünyada ilk tanker-muzey olaraq fəaliyyət göstərir. Burada müxtəlif dövrlərə aid eksponatlar sərgilənilər, hemçinin ölkəmizdə gəmiciçilik enənəsinin qədimiliyini özündə eks etdirən aletlər, video çarxlar ziyarətçilərə nümayiş olunur.

Böyükler 5, uşaqlar für 2 manat

Muzeaya giriş biletleri böyükler üçün 5, uşaqlar və tələbələr üçünsə 2 manatdır. Şəhid ailələri, məkanı ödənişsiz ziyarət edə bilərlər. Muzei həftə sonları adı günlərə nisbə-

tən daha qələbəlik olur.

Gəmi-muzeyde ekspozisiya zamanı bizi beləcə Leyla Bağırova müşayət etdi. Girişdə ziyarətçiləri kapitan və gəmi heyəti qarşılayaraq salamlayırlar. Daha sonra heyet üzvləri gördükleri işlə bağlı məlumatlı verirlər. "Salamalama" zaldında cürcübər, fərdi və kollektiv xilasedilər vəsítələr sərgilərlər. Qoyulan her bir eksponatın tarixi də özü qeder maraqlıdır.

Misal üçün deyək ki, buradakı dağlı kostumu 2-ci dünya müharibəsində istifadə olunub. Sərgilənən her bir eksponatın qarşısına 2 dildə adını göstərən ləhəvəciklər qoyulur. Onların tarixi və haradə istifadə olunduğu barədə məlumatlar eks olunmasa da, beləcələr bu haqda ziyarətçilərə məlumat verirlər.

"Yanalma və lövbər əməliyyatları"

Növbəti zal isə "Yanalma və lövbər əməliyyatları" zaldır. Burada adından da ballı olduğu kimi, lövbər-lər görmək mümkündür. Zalın təmərtəsində mövcud boruların birində həqiqi lövbər, digərində isə animasiya ilə onun işləməsi görünür. Hemin otaqda deniz dövrləri, onların bağlanma üsulları da eks olunub. Hətta ziyarət edənlər deniz dövünü bağlamaq yollarını yoxlaya bilərlər. Zalda daşın çok azyaşlıların diqqətinə cəlb edən "yanalma" oyunu oynamaq üçün xüsusi avadanlıq quraşdırılıb.

Xəzərin ruhu" zali

Muzeyin digər maraqlı otaqlarından biri olan "Xəzərin ruhu" zalı öz unicallığı ilə göz oxşayır. Burada Xəzər Denizinin və ümumilikdə regionunun milyon illər ərzindəki inkişafı, hemçinin Qobustan qaya üzərindəki rəsmlərinin maketləri öz eksesini tapır.

Zalın ikinci hissəsində isə, ziyarətçilərə Azərbaycanda ilk olan unikal 360 dərcəli ekranla qədim dövrdən günümüze qədər gəmiciçilik enənələrinin göstərildiyi videoçarx təqdim olunur.

"Gəmilər və Gəmiciçilik"

"Gəmilər və Gəmiciçilik" zalı da gözoxşayan təzli ilə digərlərləndən heç də geri qalmır.

Zalda Azərbaycana və dönya ölkələrinə aid müxtəlif təyinatlı gəmilərin kiçik maketləri ilə tanış olmaq mümkündür. Nümayiş olunan en möhtəsəm maket isə 5 metr uzunluğlu malik "Suraxan" gəmisinin əsərrəngiz bənzəridir. Beləcənin sözlərindən qədər, məkətlərin hər birində əsərləndə olduğundan kimi ince detallar belə öz eksesini tapmaqdadır. Maketlər ASCO şirkətinin sıfırı ilə Çinə hazırlanaraq ölkəmizə getirilib.

Bundan başqa zalda, gəminin muzey halına getiriləsi üçün ne cür restavrasiya olunması ilə bağlı vədeclar göstərilir. Hemçinin simulyatorlar vasitəsilə gəmilerin hansı formada temir olundığını da görmək mümkündür. Tərsanələrdə mövcud olan xüsusi qurğular gəmilerin temiri zamanı istifadə olunur ki, bununla da məzeydə tanış olmaq olur.

Muzeyin "mirvarısı"

Keçid aldığımız növbəti otaq isə 5-ci yəni, "Nav-

eyd edək ki, muzey daxilində milli metbəxin leziz təmərləri hazırlanan restoran fəaliyyət göstərir. Beləcənin sözlərinə görə, vətəndaşlar burada özəl günlərini qeyd etməyə üstünlük verirlər.

Nəzərinizə çatdırıq ki, Suraxani gəmi-tanker muzeyi, bazar ertəsi və çərşenbe axşamı istisna olmaqla digər günlərdə ziyarətçilərinin üzünə açıqdır. Muzeydə 6 böledçi gələn qonaqlara Azərbaycan, Rus və İngilis dəxili olmaqla fərqli dillərdə məlumatlar verilərlər.

Sonda onu da deyək ki, "Suraxani" tankerinin muzeyə çevrilmesi üçün Böyük Britaniya, Niderland, Türkiye Kimi gəmiciçilik enənələri olan ölkələrin sahədə böyük tacrubəsindən istifadə olunub. Gəmi-muzeyin beynəlxalq standartlara cavab vermesi məqsədilə 100-dən çox nüfuzlu xarici və yerli şirkətlə əməkdaşlıq edilib.

Layihənin konsepsiya və dizaynı ni bu sahədə 90 illik tacrubəyə malik, bir çox uğurlu layihələr imza atan Böyük Britaniyanın "Freeman XP" şirkəti təqdim edib. Dizaynın layihələndirilməsi isə dünənəyə məşhur muzey, elm mərkəzləri, müxtəlif mənzərlər pa-vilyonlarının hazırlanmasına pəşəkarlığı ilə seçilən Niderlandın "Hypsos" şirkətinə həvələ olunub.

Muzeyin zallarında ən müasir texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilmək, bir sira innovativ yeniliklər imza atılıb. Ziyarətçilər burada Xəzərin tarixi, Abşeronda neft hasilatı, gəmiciçilərin inkişafı, dünənəyə ilə baxışdan sayılan gəmilər, dünənəyə ilə baxışdan gəmiciçilərin ayrılmaz attributlarından olan naviqasiya aletləri, 5000 ilə yaxın tarixə malik dəniz dövrləri, gəmilərin istismarı zamanı istifadə edilən avadanlıqlarla yaxından tanışın imkanı qazanacaqlar.

«Banu

qasiya və kommunikasiya" zaldır. Burada həm qədim, həm də müasir dövrün naviqasiya vəsítələri sergilənlər.

Bələdçinin, muzeyin "mirvarisi" adındırıdıq hissəsində Böyük Britaniya, Hollandiya və s. ölkələrdən getirilən qədim naviqasiya aletləri - maqnit kompas, qrafomet, bölcük pərgar təqdim edilib. Dizaynın layihələndirilməsi isə dünənəyə məşhur muzey, elm mərkəzləri, müxtəlif mənzərlər pavilyonlarının hazırlanmasına pəşəkarlığı ilə seçilən Niderlandın "Hypsos" şirkətinə həvələ olunub.

Həzirdə haqqında bəhs edildiyimi-z məkanın bir özüllüyü də ölkəmizin qədim tarixini özünməxsus şəkildə eks etdirənmişdir. Belə ki, müasir "Naviqasiya masasının" üzərində ulduz sama-sı eks olunub. Bu menzərə ilə baxışdan normal görünüşə də ona, yeni doğulan "Azərbaycan"ın ulduz xəritəsi

